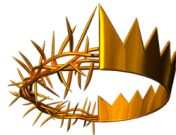

АСПЕКТИ БІБЛІЙНОГО БОГОСЛОВ'Я ЩОДО ДЕСЯТИНИ

Анхель М. Родрігес

ВІДДІЛ
УПРАВЛІННЯ
РЕСУРСАМИ

АСПЕКТИ БІБЛІЙНОГО БОГОСЛОВ'Я ЩОДО ДЕСЯТИНИ

Резюме: Ми доведемо, що практика повернення десятини по своїй суті має богословську основу та ґрунтується на правильному біблійному розумінні Бога і нас самих. Автор ділиться аспектами біблійного богослов'я щодо десятини.

Повернення десятини — це релігійна практика, яку можна знайти в усій Біблії: в доізраїльських оповідях (Бут. 14:20; 28:22), в юридичних матеріалах (Лев. 27:30-33; Числа 18:25-32), в історичних літописах (Неем. 10:38-39; 12:44; 13:5, 12; 2 Хр. 31:4-6, 12), в пророчій літературі (Амос 4:4; Мал. 3:8-10) і в Новому Заповіті (Матв. 22:23; Луки 11:42; Євр. 7:2). Ці свідчення вказують на серйозне відношення до неї, а також на важливість цієї практики в біблійній релігії та в очах Господа. У цій статті ми дослідимо релігійне та богословське значення десятини в Писанні, тобто проаналізуємо, що вона відкриває про Бога та наші стосунки з Ним, і як ця практика збагачує наш релігійний досвід. Повернення десятини не пов'язано із фінансовою безпекою чи правильним розподілом фінансових ресурсів, якими б ці аспекти не були важливими в житті церкви. Істинне повернення десятини обумовлюється мотивами, які керують нашим рішенням приносити дари. Ми доведемо, що повернення десятини по своїй суті має богословську

основу, та ґрунтується на правильному біблійному розумінні Бога і нас самих.

Десятина: ґрунтується на Сотворінні

Перша згадка десятини в біблійному історичному літописі пов'язана з Богом як Творцем неба і землі. Мелхиседек благословив Авраама ім'ям «Всевишнього Бога, Який створив небо і землю» (Бут. 14:19), і Авраам дав йому десятину (14:20). Ця концепція настільки важлива, що згадується в оповіді повторно (14:22). Поєднання цих двох концепцій, Бога як Творця і десятини, не випадкове, а навпаки має істотне значення для правильного розуміння десятини. Повернення десятини передбачає певний світогляд, особливе розуміння світу, який ми бачимо та з яким взаємодіємо, а також допомагає нам збагнути нашу роль у ньому. Цей світогляд проявляється у біблійному тексті, який визначає Бога як Того, «Який створив небо і землю». У зв'язку із десятиною таке визначення виражає три важливі та взаємопов'язані думки.

По-перше, всеосяжна природа творчої діяльності Бога: Він дав життя усьому, що є у всесвіті. Фраза «небо і земля» вказує на тотальність і певною мірою слугує єврейським способом вираження того, що греки вкладали у термін «космос», тобто тотальність упорядкованого всесвіту. Найперше, що Біблія встановлює про Бога, це те, що Він є Творцем неба і землі (Буття 1:1). Це і є основою для всього іншого, що Біблія говорить про Нього, про те, ким ми є, і про те, як ми повинні ставитися до Нього.

По-друге, той факт, що Бог є Творцем неба і землі, також означає, що тотальність космосу належить Йому. Насправді можна сказати, що в самій основі космічної гармонії лежить всесвітнє визнання того, що, оскільки Бог є єдиним і виключним Творцем, Він водночас є законним і виключним власником. Цей світогляд передбачає, що всі створіння сприйматимуть себе як таких, що належать Богу, тобто Творцю. Космічна аномалія полягала в тому, що розумні створіння заявили про право власності, і як наслідок шляхом гріха і зла порушили встановлений Богом порядок. Однак той факт, що Він є власником космосу, для Божих слуг означає, що все, що ми маємо, потрапляє до нас як дар, навіть якщо здається результатом нашої праці та наших зусиль. Ми можемо лише скористатися тим, що вже належить Йому, коли Він з любов'ю ділиться з нами. Це означає, що основним джерелом наших благословень є не інше створіння, а Творець (Бут. 14:23), а все, що ми Йому даємо, вже належить Йому.

По-третє, Бог як єдиний Творець і власник всесвіту має виключне право отримувати честь і славу від усіх Своїх створінь. Він наділяє смыслом, спрямованістю і керівництвом їхнє існування, тоді як вони повинні відповідати Йому люблячою вдячністю за своє власне існування та за Його благословення, які постійно збагачують їхнє життя. Цей люблячий відгук зазвичай набуває форми поклоніння як акту і способу життя. Ми благословенні, оскільки на відміну від політеїстичних суспільств, поклоняємося тільки одному Богу. Наша відданість

неподільна в намаганнях задовольнити бажання багатьох духовних сил. Ми вшановуємо єдиного Творця неба і землі й віддаємо славу Йому.

Саме з урахуванням цих уявлень Авраам повертає десятину Господу. Він визнає, що Бог є Творцем усього існуючого у всесвіті, що відтак усе належить Йому, що Він єдиний, Кому він має віддати честь і славу. Повернення десятини передбачає саме таке особливе розуміння Бога, світу і ролі людей. Акт повернення десятини мотивований цими уявленнями, включає і водночас виражає їх.

Десятина: ґрунтується на Божій викупительній любові

Як Творець, Бог постійно підтримує життя Свого творіння, оскільки за своєю сутністю воно скінченне, і неминуче загине, будучи полишеним на себе. Він — не відсутній Творець, а Той, Хто Своєю силою підтримує його життя (Неєм 9:6). З приходом гріха у світ Бог вирішив зробити більше, ніж продовжувати підтримувати життя Свого творіння. Тепер з'явився ворог, якого необхідно подолати. У цій боротьбі із злими силами Бог ніколи не поступався Своїм правом володіння всесвітом, навпаки, Він постійно протистояв їм. Цю думку ілюструє досвід Авраама, який був змушений протистояти своєму ворогу на війні. Після того, як він переможно повернувся з військового набігу, Мелхиседек повідомив патріарху, що його життя зберіг Господь, «Який віддав твоїх ворогів у твої руки» (Бут. 14:20). Авраам усвідомлював це і визнав, що перемога над

ворогом була Божим даром йому. Тоді він віддав свою десятину Мелхиседеку.

Постійна і спасительна Божа присутність серед Його народу, як єдине джерело благословення, явно пов'язана з десятиною. Саме через благословення Його присутності виражається провіденціальна (прим. пер. визначена наперед) турбота Бога про Його творіння. Поверненню десятини передуює одкровення Божої люблячої благодаті до нас. Цей акт передбачає, що ми вже благословенні спасительною благодаттю Бога. Саме така Божа присутність, що включає захист і викуплення, спонукала Якова пообіцяти десятину (Бут. 28:20-22). Лише ті, котрі відчули таку викупительну присутність, бажають повернути свою десятину Господу. Отож, повернення десятини — це не спроба заслужити благословення, а відповідь на отримані благословення.

Благословення Божої присутності з нами посеред світу гріха і смерті досягло свого найвищого вираження в житті та діяльності Ісуса Христа. У Ньому Бог прийшов й оселився серед нас, забезпечуючи вічне викуплення тим, хто вірить у Нього (Івана 1:14; 3:16-17). У Ньому і через Нього Бог «поблагословив нас усяким духовним благословенням на небесах» (Ефес. 1:3). У цьому теологічному контексті десятину можна тлумачити як акт поклоніння, через який ми визнаємо Бога своїм Викупителем і добровільно віддаємо своє життя й усе, що маємо, Тому, через Кого всі благословення сягають нас, тобто Ісусу Христу. Цей особливий богословський аспект

повернення десятини усуває потенційне уявлення про гідні спасіння зусилля з нашого боку. Ми віддаємо не для того, щоб отримати, а віддаємо тому, що вже отримали благословення від Господа.

Десятина: Зустріч зі Святим

У Біблії десятина — це унікальний вид пожертви (Числа 18:24). Ця унікальність ґрунтується на самій суті конкретної частини нашого доходу, визначеної Богом. Він чітко сказав: «Це [десятина] святе для Господа [кводеш лайХВ]» (Лев 27:30). У Біблії святим вважається те, що вилучене зі сфери звичайного, щоб віддати його виключно на служіння Господу. Так позначається те, що є унікальним, відмінним і з чим не можна поводитись так само, як зі звичайним. Особливість святого пояснюється тим, що воно долучене до святості Господа. Він — Святий Ізраїля. Це богословське розуміння суті десятини містить у собі деякі важливі моменти.

По-перше, проголошуючи десятину святою, Бог призначав її для Себе, виводячи її з-під нашого контролю та звичного користування. Вона — не наша. Оскільки Господь уже проголосив її святою, нам не потрібно освячувати її через акт освячення. Від нас очікується лише визнання її святості, тобто того, що вона належить Господу. У певному розумінні десятина подібна до суботи. Бог проголосив суботу «святою для Господа [кводеш лайХВ]» (Вих. 16:23), що позбавило ізраїльтян необхідності освячувати її Господу. Ці священні години належать Йому, а не нам. Ми покликані

зберігати її святою шляхом належного дотримання. У випадку десятини ми зберігаємо її святість тим, що повертаємо її Господу, який є її виключним Власником.

По-друге, віддаючи святу десятину в наші руки, Бог усім нам дозволяє мати справу зі святим або розпоряджатися ним. У Старому Заповіті святе в основному передавалося в руки призначених Богом священиків, які мали розпоряджатися ним для Нього. Через десятину та суботу Бог демократизував (прим. пер. зробив доступною для народу) священицьку функцію, надавши кожному члену спільноти завіту священицький привілей розпоряджатися святим для Нього. Одна з головних цілей цієї демократизації полягає в тому, що вона спонукає нас бути святими. Тільки ті, хто святі, можуть торкатися святого, не осквернюючи його. Через систему десятини та багато інших способів Бог намагається відтворити Свій образ у нас. Віддаючи Йому святе, ми наслідуємо Його, Найвеличнішого Подателя. Те саме стосується і суботи. Він спочив у той день, отож, коли ми відпочиваємо в суботу, ми наслідуємо Його; ми стаємо Його образом. Зразковий характер божественної дії чудово виражено в тексті Лев. 20:26: «Будьте Мені святими, бо Я, Господь, святий». Найвищий стандарт — не закон, а божественний характер. Десятина допомагає нам досягти цієї мети.

По-третє, той факт, що десятина є святою, також слугує випробуванням на вірність для кожної людини. Як наслідок, об'єктивні свідчення спонукають нас оцінити багатство нашої віри й відданості Господу. Це дійсно

випробування, адже воно виникає перед нами, здавалося б, звичним шляхом, тобто через нашу роботу. Здається, що ці кошти є частиною нашого доходу, проте Господь каже: «Це святе для Господа!» Це випробування змушує нас відповісти на запитання: «Чи бажаємо ми визнати святість десятини і вчинити відповідно?» Це — випробування, оскільки воно обмежує нашу свободу, привертаючи нашу увагу до нашої залежності від Бога. Рішення залишити її собі, аби використати як вважаємо за потрібне, навіть якщо наші мотиви хороші, є порушенням святості десятини. Бог очікує від нас тільки одного: повернути десятину Йому. Наш Бог обмежив наше володарювання світом природи.

По-четверте, святість десятини перетворює її повернення Господу на акт поклоніння, через який ми знову віддаємо своє життя Йому. Десятина — це дохід і водночас щось святе. Той факт, що ми отримуємо її як дохід, означає, що вона є складовою нашого існування. А факт святості цього доходу означає, що ми не можемо залишити її собі й повинні повернути Богові. Результатом поєднання цих двох аспектів є поклоніння, через яке ми віддаємо Господу все своє життя у безкорисливому акті любові. Ми не просто присвячуємо Господу решту нашого доходу під час повернення десятини. Розглядаючи десятину як складову нашого життя, ми віддаємо Господу наше життя в усій повноті на основі біблійної концепції, що частина може представляти ціле. Через цей акт поклоніння ми унікальним чином визнаємо, що життя належить Господу. Через

повернення десятини ми втілюємо в поклонінні це теологічне переконання та екзистенційне значення.

По-п'яте, святість десятини означає, що, оскільки вона належить Господу, Він єдиний, Хто може визначати, як її використовувати. У Старозавітні часи Він вирішив віддати її левітам за їхню службу в Наметі (Числа 18:21). Коли ми віддаємо її назад Богу та дозволяємо Йому використовувати її згідно зі Своєю волею, десятина назавжди виходить з-під нашого контролю і повернути її неможливо. У Своїй свободі Бог використовує десятину як засіб для реалізації Свого наміру спасти людський рід. З її допомогою Він забезпечує обраних Ним служителів, яким ввірено євангельське доручення (пор. 1 Кор. 9, 13). Він міг забезпечити їх багатьма різними способами; і в багатьох випадках Господь так і вчинив. Однак повернення десятини видається одним із найефективніших способів досягти Його мети у світі гріха й бунту, де панує людський егоїзм. Практика повернення десятин закарбовує у свідомості віруючих переконання, що євангельське служіння знаходиться в руках Господа і що Він дав у наші руки те, що Йому потрібно для виконання місії, покладеної на Його церкву.

Поклоніння, десятина та місія

Нам визначена певна роль у здійсненні Божого плану викуплення людського роду, і ця участь особливо проявляється в акті поверненні десятини. Втім, ми повинні чітко розуміти, що, з теологічної точки зору, коли ми повертаємо десятину, ми не віддаємо цю десятину

працівнику Євангелії; ми просто повертаємо її Богові. Також не нам вирішувати чи десятину має отримати працівник Євангелії; Бог вирішив віддати ці кошти їм. Теологічна значущість полягає у тому, що наш обов'язок повертати десятину залежить не від якості роботи, виконаної працівником Євангелії, а від того факту, що десятину належить Богові й Він очікує, що ми повернемо її Йому. Крім того, повернення десятини має теологічну значущість, оскільки вона вказує на наш привілей володіти прямим і особистим доступом до Бога без людського посередника. Коли під час поклоніння ми повертаємо десятину Богові, визнаючи, що Він відповідає за її використання, ми маємо особисте спілкування з Ним.

У Біблії десятину пов'язана з низкою важливих теологічних концепцій, що значною мірою збагачує наш релігійний досвід. Це передбачає біблійний світогляд, згідно з яким Бог є Творцем, Викупителем і нашим єдиним об'єктом поклоніння. Повертаючи десятину, ми демонструємо свою відданість біблійному світогляду та своїй ролі як слуг Господа. Тоді як дотримання суботи у святості нагадує нам, що Бог є нашим Творцем і Викупителем, повернення десятини нагадує нам, що все належить Йому як Творцю і Викупителю. У проклятому гріхом світі спасительна присутність Бога проявляється через Його спасительні благословення. Повернення десятини підтверджує, що ми отримали від Бога Його спасительне благословення через Христа.

Десятина є святою відповідно до божественного наказу. Бог постановив, щоб вона належала виключно Йому. Вона — не наша, хоча й надходить до нас як частина нашого доходу. Ми маємо доступ до неї як до чогось звичайного, але вона свята. Десятина подібна до суботи тим, що субота сама по собі подібна до будь-якого іншого дня тижня. Ми знаємо, що вона свята, і що її треба святити, бо Господь проголосив її святою. Він віддав у наші руки дещо святе, і в процесі Він ділиться з нами Своєю святістю. Той факт, що десятина потрапляючи до нас не відрізняється від решти нашого доходу чи прибутку, робить її випробуванням на вірність Господу. Як випробування, вона розкриває нам, а не Богові, глибину й повноту нашої відданості Йому як Творцю й Викупителю, а також прийняття нашої ролі розпорядників Господа. Повертаючи її Йому, ми визнаємо, що Він володіє нею і що Він має право визначати, як її використовувати. У Своїй мудрості Бог постановив, що десятина буде використовуватися для підтримки місії Церкви через євангельське служіння. Він поставив десятину на служіння Своїй спасительній волі.

*Анхель Мануель Родрігес, доктор богослов'я,
директор Інституту біблійних досліджень, штаб-
квартира ГК, Сілвер Спрінг, штат Меріленд*